

Avalik kiri riigikogulastele – Rail Balticu leping on põhiseadusvastane!

Alar Sudak

Saue linna kodanikuühiskonnategelane

AUSTATAV RIIGIKOGU ESIMEES LUGUPEETAVALD RIIGIKOGU LIHKMED

Riigikogu ei tohi Rail Balticu lepingut ratifitseerida, sest see on põhiseadusvastane!

Eesti Vabariigi Põhiseaduse § 5 määratleb, et Eesti loodusvarad ja loodusressursid on rahvuslik rikkus, mida tuleb kasutada säästlikult.

Kunstnik Zuzu Izmailova

Rail Balticu ehitamiseks vajalike ehitusmaavarade varustuskindluse uuring tehti trassist 50 kilomeetri raadiuses. Seega kõigis Rail Balticu trassile jäävates ja nendega piirnevates valdades. Kokkuvõtte andmetel kulub Pärnu suunal trassi ehitamiseks maavarasid (mulda, liiva, dolokivi, kruusa, killustiku) kokku 17,226 miljonit kuupmeetrit.

Kui maavarad kuhjata Ida-Virumaa tuhamäe taolisteks 90 meetri kõrgusteks mägedeks, siis saaksime seitse mäge. Aga kui maavarasid vedavad kallurid rivistada kolonni ja esimene kallur asuks Riigikogu hoone ees, siis kolonni viimane auto asuks Lõuna-Aafrikas.

Kolossaalse maavarade koguse kaevandamine kahjustab omavalitsuste võimalusi kohaliku elu korraldamisel ehitada lasteaedu, koole jt. ehitusi ning uute maanteede rajamist, teostada teede remonte jne.

Kuna Pärnu trassi ainus eelis võrreldes Tartu trassiga on rongiga kiiremini Tallinnast Berliini sõitmine, siis selle eesmärgi seadmine pole mitte mingil juhul loodusvarade ja loodusressursside säästlik kasutamine. Järelikult on Rail Balticu leping põhiseadusvastane.

Juhul, kui Riigikogu ratifitseerib Rail Balticu lepingu vaatamata sellele, et leping on põhiseadusvastane, siis president peab lähtuma põhiseadusest ja ei tohi välja kuulutada.

Juhul, kui president kuulutab välja, saavad Rail Balticu marsruudil olevate omavalitsuste volikogud pöörduda Riigikohtu poole Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse § 7 alusel, mis võimaldab kohalikul omavalitsusel esitada Riigikohtule taotluse, kui on rikutud omavalitsuse põhiseaduslike tagatise.

Sellest seadusest saavad lähtuda omavalitsused, mille territooriumi läbib Rail Balticu trass ja ka need vallad, kus plaanitakse hakata kaevandama maavarasid trassi rajamiseks.

See seadussäte ei sisalda praegu võimalust, et kohalikud omavalitsused saaksid vaidlustada välislepingut, kuid sel juhul peab Riigikohus võtma aluseks põhiseaduse § 15.

„Igaühel on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. Igaüks võib oma kohtuasja läbivaatamisel nõuda mis tahes asjasse puutuva seaduse, muu õigusakti või toiminguga põhiseaduse vastaseks tunnistamist.

Kohus järgib põhiseadust ja tunnistab põhiseaduse vastaseks mis tahes seaduse, muu õigusakti või toiminguga, mis rikub põhiseaduses sätestatud õigusi ja vabadusi või on muul viisil põhiseadusega vastuolus“.

Põhiseaduse kommenteeritud väljaanne selgitab järgmiselt.

„Kohtul on Põhiseaduse alusel ülesanne ja pädevus võtta menetlusse ning vaadata sisuliselt läbi kaebus põhiõiguse rikkumise asjas ka siis, kui menetlusseadustik vastavat kaebavõimalust ette ei näe. Põhiseaduslikkuse järelevalve menetlus tuleb seejuures rangelt võttes algatada vaid siis, kui menetlusseadustik kaebavõimaluse sõnaselgelt välistab. Kui seadus puudub, siis on kohus kohtuniku õiguse korras pädev vastava normi looma“.

Hardo Aasmäe surma võimalikuks põhjuseks on väidetud, et ta tapeti, kuna hakkas avalikult rääkima, et Rail Balticu rajamise tegelik põhjus on korrupsioon.

Riigikogu saadikud on rääkinud kas avalikult või kuluarides, et Rail Balticu trassi tegelik põhjus olevat selles, et rikkurid on Rail Balticu trassil ostnud kokku maalappe, mida tahavad riigile raudteetrassi jaoks tagasi müüa ja hakata trassi ehitamiseks kaevandama maavarasid.

Pealtnägija on avalikustanud loo, kuidas Rail Balticu jaoks karjäärirajamine on juba muutnud Eestimaa šveitsi juustuks.

Statistikaamet teatas tänavu aasta alguses, et raudteetransiidil on kümnendi väikseim veomaht. Kahanemine on toimunud aastast aastasse. Rajada sellises olukorras uus raudteetrass pole mitte üksnes põhieadusvastane, vaid ka mõistuse vastane.

Nõuka ajal öeldi - seal, kus lõpeb mõistus, algab raudtee. Ernst & Young juba kaotas mõistuse, kui väitis tasuvusuuringus Pärnu suuna kasumlikust Tartu omaga võrreldes, et Tallinn-Tartu vaheline kaugus on 420 kilomeetrit ja Tallinn-Valga 510.

Riigikogus 8.juunil toimunud Rail Balticu vastaste konverentsil jäi kõlama seisukoht, et E&Y tasuvusanalüüs on nii palju vigu täis, et Rail Baltic ei ole Euroopa abi kõlbulik.

Riigikontroll hoiatas, et Rail Baltic sisaldab suuri riske ja õiguskantsler Ülle Madise toetas Riigikontrolli. Üheks riskiks on, et Euroopa Liit ei finantseeri Rail Balticut ja sel juhul peaks Eesti maksumaksja tasuma mitte 268 miljonit, vaid 1,07 miljardit.

Selline astronoomiline summa meenutab ESM lepingut 2012. aastal, kui Eesti kohustus eurotsooni kriisi ajal ESM lepinguga liitumisel Kreeka ja teiste suurte raharaiskajate riikide päästmiseks maksta 1,8 miljardit eurot. Õnneks läks tookord see karikas meist mööda.

Riigikohus otsustas 2012.; kaaludes ESM lepingu vastavust põhiseadusele; et leping riivab põhiseadust, kuid Eesti liitumine lepinguga on vajalik Euroopa finantsstabiilsuse huvides. 9 riigikohtunikku kirjutas seepeale eriarvamuse jäädes kindlaks, et vastuolu põhiseadusega on nii suur, et kuna väga suure rahalise kohustuse võtmine riigile kahjustab riigi teiste eesmärkide täitmist, siis on vaja muuta põhiseadust, kuid selleks on vaja korraldada rahvahääletus. Tallinnas algas rahvaliikumine ESM rahvahääletusele!, mille üks juhtidest oli siinkirjutajal õnn olla.

Kui Riigikohus näeb, et Riigikogu kummitemplina ratifitseerib jällegi lepingu, mis toob kaasa suured finantsriskid, siis seekord Riigikohus otsustab kindlasti lähtuda põhiseadusest, sest Pärnu trass ei ole mitte mingil juhul üle-euroopalise tähtsusega, nagu oli ESM leping.

Üle kaheksa kilomeetri pikkusel Pärnu marsruudil laastamine oleks ju hullem, kui 1987 plaanitud fosforiidikaevanduste rajamine. Fosforiidisõda põhjustas omal ajal laulva revolutsiooni. Rail Balticu Pärnu trassi vastu on juba teinud revolutsioonilised avaldused Looduskaitse Selts, Geograafia Selts, Ornitoloogiaühing. 101 avaliku elu tegelast allkirjastas pöördumise - Eesti rahva ja maa tuleviku nimel tuleb peatada Rail Balticu rajamine kavandatud kujul!

Juuru Vallavolikogu tegi 26.juunil 2014 avalduse, milles öeldi EI! Rail Balticu trassi ehitamisele.

Juuru volikogu liikmed on vastu muistsete asulakohtade väljakaevamistele, põhjavee veerežiimi kahjustamisele, geoloogiliste pinnavormide ja kaitsealuste liikide kasvukohtade hävitamisele, pärimuslike, looduslike ja miljööväärtuslike alade mõjutamisele, rohevõrgustiku ohustamisele, puhke- ja virgestusalade kasutuskõlbmatuks muutmisele, elu-, tootmis- ja ärimaade kasutusotstarbe lõpetamisele.

Riigikogulastel ei maksa loota, et omavalitsused lepivad ratifitseerimisega.

Omavalitsused protesteerisid juba siis, kui Reformi juhitud valitsuse tegevus oli vastuolus põhiseaduse § 154, mis kehtestab. „Kõiki kohaliku elu küsimusi otsustavad ja korraldavad kohalikud omavalitsused, kes tegutsevad seaduste alusel iseseisvalt. Kohalikule omavalitsusele võib panna kohustusi ainult seaduse alusel või kokkuleppel kohaliku omavalitsusega“

Valitsus leppis Rail Balticu marsruudile jäävata omavalitsustega kokku trassi kulgemise suhtes, kuid siis murdis kokkulepped ja määras trassi sinna, kuhu tahtis. Omavalitsused hakkasid protesteerima.

Rae volikogu ei olnud nõus Rail Balticu trassi rajamisega Rae valda. Are, Tootsi, Tori ja Väandra vallad süüdistasid valitsust trassi asukoha suhtes tehtud kokkulepete murdmises.

Olukord muutus täiesti põhiseadusvastaseks. Selleks, et seadustada põhiseadusvastane olukord saatis valitsus Riigikogusse kolm rahvasuus Rail Balticu seaduseks nimetatud seadust –

Planeerimisseaduse, Ehitusseadustiku ning Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse. Kuni nende seadusteni oli volikogudel õigus määrata riikliku tähtsusega rajatise asukoht ja vajadusel rajamine vetostada, kuid Rail Balticu seadustega need võimalused nulliti.

Eesti Linnade Liit ja Maaomavalitsuste Liit pöördusid presidendi poole palvega neid põhiseadusvastaseid seaduseid mitte välja kuulutada; kuid kuna president oli saanud EASilt 190 tuhat eurot; millest pidi tagasi maksma ainult 10%, siis oli Ilves vait nagu kult rukkis.

Arvata, et omavalitsused ei kasuta nüüd viimast võimalust kaitsta oma kodukohti raudruunade ja šveitsi juustuks kaevandamise eest on väga lühinägelik.

Rail Balticu trassile jäävatel ja kaevandamist ootavatel naabervaldade volikogudel on võimalus pöörduda Riigikohtu poole. Volikogude otsuste eelnõu ja otsuste alusel Riigikohtule tehtava taotluse visandid on juba koostatud ja ootavad kasutamist.

Loomulikult Te saate, võite ja peategi kontrollima eeltoodu, eriti põhiseaduse vastuolusid Rail Balticu lepinguga. Teil on võimalus konsulteerida nõunikega, riigiõigusteadlastega ja kõigi põhiseaduse parimate tundjatega.

Omavalitsuste juhid saavad konsulteerida advokaatidega, kas siinkirjutaja koostatud Riigikohtule saadetava avalduse visand on menetluskõlbulik? Ja seejärel võtke palun ühendust minuga, et omavalitsused, kes pöörduvad Riigikohtu poole, saaksid kirjutada ühise avalduse Riigikohtule. Minu taustast ja ka kohtuvõitudest saate ülevaate elu lugudest, millised lisan kirja lõpus.

Siinkirjutajal oli tänuväärset õnne konsulteerida õiguskantsleri vanemnõuniku Aare Reenumägiga, kes hindas mõttevahetuse konstruktiivseks ja õiguskantsler Ülle Madisega, kes tunnustas viite põhiseaduse § 5-le väga nutikaks.

Rahval kui põhiseaduslikul kõrgeima võimu kandjal on võimalus avaldada oma arvamust, vastates petitsioon.ee keskkonnas arvamusküsitlusel rahvahääletuse küsimusele – [Kas Rail Balticu leping on põhiseadusvastane?](http://petitsioon.ee/kas-rail-balticu-leping-on-pohiseadusvastane?)

(Palun toimetusel muuta viimane lause hüperlingiks <http://petitsioon.ee/kas-rail-balticu-leping-on-pohiseadusevastane>)